

Egyenlő bánásmódot a rendőrségi eljárásokban is!

Számos visszasságot talált a kisebbségi ombudsman a hazai rendőrség eljárásaiban, működésében: még mindig lényegesen nagyobb arányban igazoltatják a járőrök a romákat, közöttük is főként a 14-39 éves férfiakat, mint amennyire ez a lakosság számarányaihoz képest indokolt lenne – derült ki dr. Kállai Ernő kisebbségi ombudsman jelentéséből. A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa a rendőrség kisebbségekkel kapcsolatos egyenlő bánásmódjának rendszerét és annak hiányosságait vizsgálva számos változtatást javasolt.

A vizsgálat elsősorban arra figyelt, hogy a rendőrség mikor és hogyan válhat toleránssá és képessé a kisebbségek és a másság elfogadására, a kisebbségi jogok hatékony megővésére, a kritikus mértékű előítéletekkel való szembenézésre, az ügyfelekkel való bánásmódra, illetve miként működik a rendőrség szervezetén belüli és kívüli kommunikációja.

A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztos hivatala helyszíni vizsgálatot is folytatott: a Budapesti Rendőr-főkapitányságon, a Nemzeti Nyomozó Iroda fogdájában, a fővárosi kerületi, városi kapitányságokon, megyei főkapitányságokon, illetve találkozott a rendészeti szakszervezetek képviselőivel, cigány kisebbségi önkormányzatok, civil szervezetek vezetőivel. A több mint féléves munka kezdetét dr. Kállai Ernő kisebbségi ombudsman és az országos rendőr-főkapitány együtt jelentette be akkoriban.

A jelentés kiterjed például a rendőrség és a cigány szervezetek közötti kapcsolatokra, amely a dokumentum szerint jórészt formális, így a hatékonyabb együttműködéshez többi közt szükség van a feladatok konkretizálására, közös értékelésre, amelybe a rasszista, diszkriminatív gyakorlatok, és a konfliktusok kritikus, alapos kivizsgálása is bele kell tartozzanak.

Dr. Kállai Ernő hangsúlyozta: a járőrök a gyalogosan közlekedő, 14-39 év közötti roma férfiakat lényegesen nagyobb arányban igazoltatják, mint azt a lakosságon belüli számarányuk indokolná. Az ombudsman szerint ez az igazoltatási, kiválasztási gyakorlat felveti a hátrányos megkülönböztetés veszélyét, és az intézkedések hatékonysága is kifogásolható, mert nincs egyértelmű bizonyíték arra, hogy a hagyományos „gyanúokokon” kívül, az egyéb, akár etnikai alapú kiválasztás nagyobb eredményességgel és költséghatékonysággal járna.

A vizsgálat azt is megállapította, hogy nincs a rendőrségnek egységes ügyfélszolgálati rendje, nincs mindenhol panaszfelvevő munkatársa, és nincsenek meghatározva a minimális követelmények az ügyfél-tájékoztatásra, annak tartalmára, közérthetőségére.

A dokumentum kitér arra is, hogy a tizenhárom magyarországi kisebbségnek joga van használni a saját anyanyelvét. Ennek elősegítése érdekében, az ügyfélszolgálatokon, a tolmáclistán lennie kellene az ő nyelvükön is beszélő fordítónak, de ilyet sehol sem találtak.

A vizsgálati eredmények szerint a kapitányságokon hiányos az adatszolgáltatás a jogvédő szervezetekről. Csak a Magyar Helsinki Bizottságot illetve az állampolgári jogok országgyűlési biztosát említik, mint jogvédőket, ráadásul a feltüntetett címek sem jók.

A jelentés komoly aggodalomként fogalmazza meg, hogy a fogdák többségében nincs lehetőség külsős orvost hívni. Ez azért is érdekes, mert egy rendőrségi állományban lévő orvosnak kell olyan esetekben is megvizsgálnia a fogdán lé-

Dr. Kállai Ernő
a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa

vőket, ha azt vélelmezzük, hogy a fogvatartott bántalmazásnak volt kitéve – mondja dr. Kállai Ernő.

Az országgyűlési biztos a rendőrség működése és eljárásai körében feltárt visszasságok orvoslására az országos rendőr-főkapitánynál több intézkedést kezdeményezett, az igazságügyi és rendészeti miniszternek illetve a magyar kormányhoz ajánlásokat tett. Ezek szerint szükség van például a rendőrségi munkatársak kommunikációs, konfliktus-kezelő, önismereti, mentálhigiénés, etikai, esélyegyenlőségi és antidiszkriminációs képzésére is.

Azért, hogy a rendőrség és a cigányság közti kommunikáció javuljon, az ombudsman szerint célszerű lenne, ha a rendőrség roma szóvivőket, sajtóreferenseket, valamint nem-rendőrségi munkatársakat is alkalmazna, lehetőleg nyílt pályázattal. Ennek feltételei adottak, hiszen ma már vannak képzett roma újságírók, médiaszakemberek – áll a jelentésben.

Emellett a rendőri magatartás, intézkedés miatti diszkrimináció elleni panaszok éves értékelésére, az Országos Rendőr-főkapitányság kisebbségekkel kapcsolatos intézkedései, utasításai nyilvánosságáról szóló szabályok megalkotására is javaslatot tesz dr. Kállai Ernő.

Jövőre újabb górcső alá veszi a nemzeti etnikai és kisebbségi jogok ombudsmana a hazai rendőrséget. Akkor a fő kérdés az etnikai motiváció lesz: ha valakit rendőrségi eljárás alá vonnak és azt vallja, hogy őt bántalmazták ez alatt az idő alatt, a rendőrség milyen nyomozati módszert alkalmaz azért, hogy kiderítse az etnikai motivációt.

„Nagyon furcsa számok állnak egymással szemben. Sokkal kevesebb a valószínűsége annak, hogy egy bántalmazás miatti feljelentésből induló vizsgálat egyáltalán eljusson a bíróságig, miközben a hatóság elleni erőszak miatti ügyek szinte minden esetben” – mondja a kisebbségi ombudsman. **Sz**